

PLAC GRUNWALDZKI

сусідська карта

Раніше це була територія кількох сіл, а сьогодні – самий центр міста. Грунвальдська площа – це поєднання унікальної архітектури, багатьох навчальних центрів та офісних будівель.

Раніше тут домінували кам'яниці, але багато чого змінилося завдяки рішенням військової влади Фестунг-Бреслау про будівництво тимчасового військового аеропорту на осі Грунвальдського мосту – Штитницького мосту. В результаті багато будівель було знесено.

Після війни протягом кількох років район асоціювався насамперед з найбільшим ринком у місті т. зв. шаберплацом. На початку 1950-х років розпочалася відбудова цієї території. За ці роки побудовано будівлі університетів, гуртожитки – знамениті «Двадцятирічний», «Паравановець», «Кредка» та «Олівець», а також житлові будинки.

Однією з найбільш впізнаваних пам'яток Грунвальдської площі є «Седесовець», спроектований у 1967 році Ядвігою Грабовською-Гавриляк. Цей комплекс складається з шести шістнадцятиповерхових будинків унікальної конструкції. В районі також розташовані факультети та інститути Університету природничих наук, Медичного, Вроцлавського та Політехнічного університетів.

Мешканці площі люблять гуляти по берегу Одри та спостерігати, як по річці пливають кораблі чи каяки. Ще одним характерним місцем є кільцева розв'язка Реагана, яка є одним з найважливіших пересадочних центрів у всьому місті. В свою чергу, блакитний Грунвальдський міст, з-за якого виглядають білі «Седесовець», є одним із найвідоміших краєвидів Вроцлава.

Sąsiedujemy

Сусіди — це програма анімаційних та культурних заходів у житлових масивах Вроцлава, якими керує Зона культури Вроцлава Протягом кількох років ми заохочуємо мешканців Клекова, Брохова, Олбіна та Олавського передмістя знайомитися та будувати добросусідські стосунки. З 2021 року ми також включили Хуби, Ружанку та Гайовіце до наших заходів на подвір'ях. Ми постійно мандруємо закутками районів з міським гідом Шимоном Марашевським, який відіграє головну роль у двох сезонах серіалу під назвою «Розповіді з районів / Opowieści z osiedli». Усі частини можна переглянути на веб-сайті, у Facebook та YouTube Strefa Kultury Wrocław.

У 2021 році ми також запросили мешканців Олавського передмістя, Олбіна, Клекова, Брохова, Кшенжи, Надоджа, Швідницького передмістя та Грунвальдської площі до спільного створення з нами сусідських карт цих районів. Ніхто не знає стільки місцевих історій, як сусіди та сусідки, тому протягом кількох місяців ми збирали різноманітні історії про найцікавіші, найкрасивіші, а також найдивніші місця. Завдяки нашам спільним зусиллям тепер ви можете подивитися на 8 районів Вроцлава очима їх мешканців – почути спогади та сучасні історії, а також відкрити простори, яких більше немає.

Візьміть карту в руки і йдіть маршрутом своїх сусідів і сусідок! Пам'ятайте, що кожна карта доступна трьома мовами: польською, англійською та українською.

Бажаємо вдалих мандрівок оседлями!

Частина візуальних матеріалів походить із колекції Національного Цифрового Архіву

1

Зараз тут знаходиться перукарня, раніше була бібліотека, а в 60-70-х роках тут було кафе під назвою «Явор / Jawor». Я ходила туди з чоловіком обідати. Він чекав мене навпроти перед перед брамою. Коли я виходила з роботи, він мене кликав. І ми разом йшли їсти. У мене звідти залишилися гарні спогади. Шкода, що цього місця більше немає. **Сусідка**

2

Під час повені ми з чоловіком носили мішки біля мостів, щоб врятувати місто. В основному на **мості Покою**, але люди носили всюди. Площа Грунвальдська тоді була майже повністю затоплена. **Сусідка**

3

Саме тут був **т. зв. «Відкритий ринок»**. Там можна було купити різноманітні товари: продукти харчування, мистецтва, дрібну побутову техніку. У 90-х сюди приїжджали люди з Росії з величезними сумками і продавали картинки та алкоголь. А поруч у фермерів можна було купити яйця або картоплю. Я любила блукати між рядами і, перш за все, розглядати всі ці скарби. До цього дня у мене вдома є речі, куплені на цьому ринку. **Dorota**

4

Шатро **цирку «Голіаф / Goliath»** з прилавками. Це були пункти під навісом з одягом та господарськими товарами, і там можна було купити всілякі товари. На його місці збудували ринок. Насправді, там торгували і набагато раніше. **Сусід**

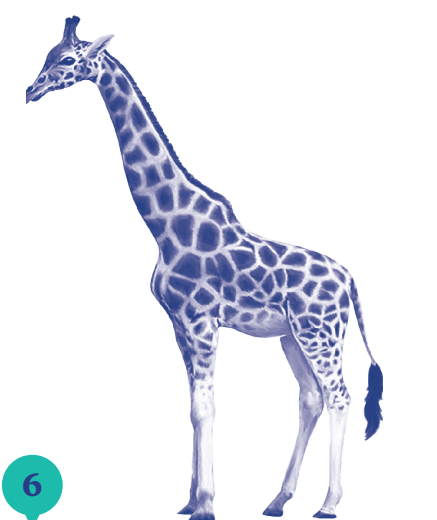
Ми гралися на розвалинах. Шукали там різні речі. Заходили в підвали, і знаходили там, наприклад, банки. Тут була порожня площа. Пізніше на ній з'явився ринок. Він розвивався повільно. На ньому торгували конями та коровами. Ринок простягався від школи майже до Грунвальдської вулиці. Проіснував до середини 1960-х років. Там можна було купити все: качок, курей, масло, яйця, овочі, фрукти, а також мотлох та різний непотріб. **Maciej**

Поруч із ним я купила свою першу касету Deriche Mode під назвою «Violator». На ринку або прямо з причепа машини, що стояла біля нього. Було навіть, що деякий час я працював у газетному кіоску – кілька днів. **Piotr**

5

У кам'яницях по обидва боки **вул. Норвіда / ul. Norwida** мешкали сім'ї професорів. За переказами, втікаючи, вони нібито залишили свої маєтки, сховали свої скарби, сподіваючись, що повернуться. Бабуся і мама розповідали, що їм завжди було цікаво, як хтось туди приїжджав, розглядав ці будинки, чи то була не їхні власники. Біля брами № 11 якийсь чоловік купив своїй сім'ї квартиру, найняв майстрів, щоб ті зробили ремонт та поїхав. Він попросив мене наглядати за ними, і якщо щось трапиться, робітники мали прийти до мене. Якось прийшов маляр і сказав, що щось знайшов, знявши шматок старої штукатурки. Він попросив мене піти подивитися на його знахідку. У стелі було заштукатурена світина німецького солдата у формі. Так колись робили німці. З думкою, що коли вони повернуться, то зможуть довести, що ця квартира – їх. **Ela**

6

Мис був урятований від води під час повені 1997 року. Коли тодішнє керівництво **зоопарку** помітило, що рівень води підіймається все вище і вище і мис повільно відривається, вони попросили мешканців прийти і допомогти його врятувати. Цей мис утримував воду, якщо б його зірвало, вода потрапила б під стіни зоопарку і повністю затопила його. Почувши про це – я пішла допомагати. Найбільше мене зворушив вигляд дітей, які тримали мішки – дорослі насипали в них пісок і несли їх у потрібне місце. Це було близько другої години ночі. Мешканці врятували цей мис і завдяки ньому весь зоопарк. **Ela**

7

У 90-х це було найпопулярніше **місце для скейтерів**. Якщо ти був скейтером з району – ти мусив там бувати. Весь цей комплекс тоді був новим. **Piotr**

8

У спільноті «Вавжини Плюс / Wawrzyny Plus», на вул. Буйвіда / ul. Bujwida, я зустріла свого чоловіка! Ми повинчалися в **костелі св. Лаврентія**. Жартуємо, що познайомилися на кладовищі. Точніше, під час барбекю на терасі з видом на кладовище. **Karola**

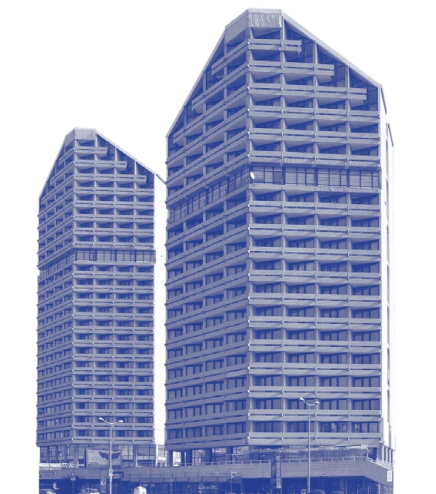

9

Коли я була маленькою, моя бабуся жила в будинку з видом на цей двір. Саме там я збирала каштани і топтала сливи. Я розглядала різнокольорові квіти на **клумбі біля вікон**, яку зробила пані Хеленка – сусідка зверху. І саме там мені помахав пожежник з красивої червоної пожежної машини. Минув роки, бабуся давно померла, пані Хеленки з клумкою теж вже немає. Зараз там живу я. Доглядаю за кущами троянд на клумбі під будинком. Я дивлюсь на сливові дерева з вікна і восени досі збираю каштани. **Emilia**

10

Для мене Грунвальдська площа асоціюється насамперед з **Університетським радіо «Luz»**, членом якого я є. Історія Радіо «Luz», звичайно, нерозривно пов'язана з тим, що відбувається у вроцлавському музичному світі, і перш за все, прийнятні з моєї точки зору, у вроцлавському андергаунді. Останні кілька років – я думаю, що найбільша зірка вроцлавського андергаунду, чия творчість знаходиться десь на перетині панк-року та хіп-хопу, – це виконавець, що ховається за псевдонімом «Мертва Оса / Zdechly Osa». І «Мертва оса / Zdechly Osa» також певним чином пов'язаний із Грунвальдом, оскільки відеокліп до його хіта під назвою «Закохався в твою маму / Zakochałem się w Twojej matce» був знятий на Грунвальдській площі. Зокрема, на задньому дворі Бедронки – поруч із Седесовцями (Sedesowce). Варто також зазначити, що ця пісня стала синглом навчального року Радіо «Luz», ймовірно, у 2019 році. **Sebastian**

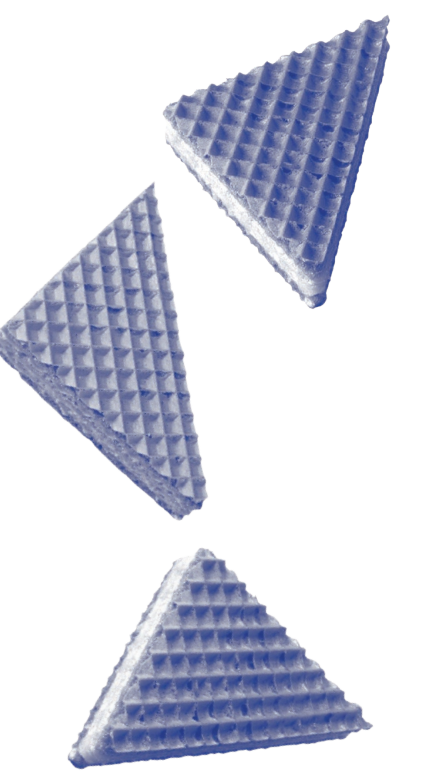
11

Я був тут через дві хвилини після того, як **будинок обвалився**. Ймовірно, він був збудований до третього поверху. Будинок розпався від вітру, як картковий будиночок. Це було в 1966 році. Зібралися люди – страшений шум. Я бачив, як хиталися залізобетонні елементи. Тоді – за комуністичних часів – про це не можна було говорити. У пресі теж замовкували. Я був в шоці. Деякі робітники вже покинули будівельний майданчик, бо була чверть на другу, частина вже виїхала, але всередині загинуло кілька людей. **Ryszard**

12

Аеропорт був створений для втечі офіцерів та чиновників вищого рангу наприкінці війни. Однак звідти вилетів лише один цивільний літак з губернатором Карлом Ханке. Я з дитинства пам'ятаю, що кількість снарядів на цій площі дозволяла гратися в небезпечні ігри. Ми збирали їх, розвели багаття, кинули на вогонь, сховалися за деревами і чекали, поки вони вибухнуть. **Ryszard**

13

Хлібобулочні та кондитерські виробили на вулиці Марії Склодовської-Кюри/ул. Marii Skłodowskiej-Curie, якими ласує уже не одне покоління студентів Вроцлавської політехніки. Думка про булочку з фруктами підтримувала мене в другій половині нудних лекцій. **Mateusz**

14

У 1950-х роках тут був круглий **бетонний фундамент** з дощовою платформою на підвищенні. Там відбувалися зустрічі та різні заходи. Я ходив туди кататися на велосипеді. Були танці та грав оркестр – це було місце зустрічей. **Maciej**

15

Легендарний **магазин іграшок** Казимира Войновського. Це – постать –легенда. Спочатку він купив дерев'яну халупу у її першого власника за два полонези. Він неодноразово організовував благодійні зустрічі. **Maciej**

16

Легендарні **трубочки з кремом**. Злотий або два за штуку. Вони продавалися з металевого кіоску. **Maciej**

17

Колись це була **міська лазня**. Мама видала нас туди купатися. Там була тепла вода та душі. Вдома не було стільки води. Будівля була спроектована Максом Бергом. **Maciej**

18

Одного дня, це було ще до ремонту фасадів, у вечір, після повернення додому, я помітив, що на балконі в кухні крутяться буквально **десятки кажанів**. Виявилося, що вони або злякалися, або хтось замурував якийсь вихід наверх. Вони знайшли прохід на мій балкон. Напевно, їх було більше 100, можливо 150. Вони кілька днів жили на моєму балконі, бо не могли знайти вихід. Звісно, я звернулася в Природничий університет за допомогою. Їх забрала група хіроптерологів і вивезла за межі Вроцлава. **Krzysztof**

PLAC GRUNWALDZKI

сусідська карта

ГАСТРОНОМІЯ

- A** Przełam Lody Cafe
Curie-Skłodowskiej 91
- B** Kawalerka
Polaka 12
- C** Forma Płynna Beach Bar
wybrzeże Wyspiańskiego 20
- D** El Gordito
Curie-Skłodowskiej 39/U1A
- E** Remont Bar
plac Grunwaldzki 18-20
- F** WOO THAI Street Food
Grunwaldzka 67A
- G** Thali Kuchnia Indyjska
Curie-Skłodowskiej 5
- H** Pub Studencki Przekręt
Curie-Skłodowskiej 1
- I** w kontakcie
Polaka 12/1B
- J** Shrimp House
Wrocławczyka 37
- K** Gluten Appetit
Szczytnicka 54/1b
- L** 8m2 grunwald
Curie-Skłodowskiej 47/1b
- M** Pasibus
Łukasiewicza 18
- N** Restauracja Bella Storia
plac Grunwaldzki 53
- O** Chingu – Korean street food
Bujwida 25

МІСЦЯ ЗУСТРІЧЕЙ

- 1** Plac Grunwaldzki OD NOWA
Curie-Skłodowskiej 63A
- 2** Strefa Kultury Studenckiej
Hoene-Wrońskiego 10
- 3** Miejska Biblioteka Publiczna
Filia nr 29
Reja 1
- 4** Rada Osiedla
Sępa-Szarzyńskiego 51
- 5** Zakwas Studio
Szczytnicka 40/1B
- 6** Kwiaty Kawy – coffee & flowers
Szczytnicka 44
- 7** Kawiarnia Coffilm
Grunwaldzka 38/2
- 8** Fabryka Sensu
Polaka 21, lok 4

зелена територія

